



РЕЦЕНЗИЯ

относно конкурса за „професор” по научната специалност Икономика и управление (селско стопанство), обявен в ДВ бр. 99 от 21.11. 2025 год. с кандидат Боряна Любчева Иванова

от проф. д-р Зорница Димова Стоянова, УНСС, област на висшето образование Социални, стопански и правни науки, професионално направление Икономика, научна специалност Икономика и управление (Аграрен и екологичен мениджмънт), определена съгласно Заповед № РД 16-133/ 26.02.2026 год. на Ректора на Аграрен университет – Пловдив за член на научното жури

1. Общи данни за кариерното и тематичното развитие на кандидата

Доц. д-р Боряна Иванова завършва средното си образование през 1991 г. в СОУ „Христо Топракчиев”, гр. Божурище, а в периода 1991-1993 г. придобива професионална квалификация по Бизнес и финанси. През 1999 г. завършва висше образование в Университета за национално и световно стопанство със специалност Аграрна икономика, а през 2007 г. защитава докторска дисертация на тема Земеделските кооперации в България по време на присъединяването към Европейския съюз (развитие, адаптация и трансформация).

Професионалният опит на доц. Иванова е свързан с Аграрния университет – Пловдив, където последователно заема длъжностите асистент, старши асистент, главен асистент и доцент. Боряна Иванова участва в множество национални и международни проекти, автор е на редица научни публикации – статии, монографии, доклади, участва в летни училища, квалификационни курсове и научни конференции. Наред с преподавателската и научноизследователската дейност, тя притежава значителен управленски опит, първоначално като директор на Учебно-информационен център за периода 2012 – 2016 г., след което заема длъжността заместник-ректор по учебната дейност и акредитацията (2016 – 2024 г.), а от 2024 г. доц. Иванова е избрана за ректор на Аграрния университет – Пловдив. Високите административни позиции на кандидата и дава възможност да участва активно в управлението на образователните процеси, акредитацията, стратегическото развитие на университета и реализацията на национални и международни научни и образователни проекти.

2. Общо описание на представените материали.

В конкурса за „професор” доц. д-р Боряна Иванова участва с обща продукция от 31 труда, групирани по следния начин:

✓ Монографии - доц. д-р Боряна Иванова участва в конкурса с една монография в съавторство, озаглавена „Потенциал и предпоставки за развитие на биоикономиката в България“, издадена от академично издателство на Аграрен университет – Пловдив;

✓ Статии и доклади, публикувани в реферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 24 броя, от които

в Scopus и/или Web of Science – 10 броя, а в други реферирани списания с научно рецензиране – 14 броя;

✓ Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 2 броя;

✓ Публикувана глава от колективна монография – 4 бр., от които 2 бр. в Web of science.

От представените за рецензиране 31 публикации, 27 са в съавторство, а останалите 4 са самостоятелни. Болшинството от публикациите са на английски език и като положителен момент е, че 38 % от тях (12 броя) са публикувани в издания, индексирани в Scopus и Web of science. На тази база може да се направи извода, че в структурата на видовете публикации преобладават разработки, публикувани на английски език, в съавторство, като повече от една трета са индексирани в Web of science и Scopus.

От представения от доц. Иванова списък с включените за рецензиране публикации за съответствие с минималните национални изисквания за област 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. Икономика е видно, че според Национални минимални изисквания съгласно ЗРАСРБ (чл.26) и Правилника за приложението му (чл.1а, ал.1), резултатите на доц. д-р Иванова са общо 1164,65 т. (при национален минимум 550 т.), от които за: Група А – 50 (50), Група Б – няма, Група В – 100 (100), Група Г – 309,65 (200), Група Д – 450 (100), Група Е – 255 (100).

Група от показатели	Съдържание	Професор	Точки доц. д-р Боряна Иванова
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2	-	-
В	Показател 3	100	100
Г	Сума от показателите от 4 до 10	200	309,65
Д	Сума от показателите от 11 до 13	100	450
Е	Сума от показателите от 14 до края	100	255
Общо		550	1164,65

Кандидатът доц. д-р Боряна Иванова има висок общ резултат, който е около два пъти над изискуемия национален минимум.

3. Основни направления в изследователската работа на кандидата. Демонстрирани умения или заложби за ръководене на научни изследвания (ръководство на проекти, привлечено външно финансиране и др.).

В тематично и съдържателно отношение научната продукция на доц. д-р Боряна Иванова може да бъде групирана в следните 5 основни направления:

✓ Биоекономика, биомаса и възобновяема енергия в аграрния сектор – 9

публикации. Направлението обхваща изследвания, свързани с потенциала за развитие на биоикономиката в България, ролята на биомасата от земеделието, възобновяемите енергийни източници и стратегическите визии за устойчив енергиен преход в селските райони.

✓ Устойчиво развитие, климатични промени и екосистемни услуги – 8 публикации. Публикациите анализират въздействието на урбанизацията и климатичните промени върху екосистемните услуги, въглеродното съхранение, уязвимостта на земеделието и възможностите за адаптация и устойчиво развитие на селските райони.

✓ Аграрна политика, институционална среда и кооперативен сектор – 9 публикации. Те включват изследвания върху директните плащания в ЕС, дългосрочната визия на ЕС за селските райони, нормативната база и институционалните промени в земеделските кооперации, разпределението на права на собственост и влиянието на субсидиите върху доходността.

✓ Регионално развитие и социално-икономически трансформации – 6 публикации. Направлението разглежда регионалните трансформации, ресурсния потенциал на селските райони, консултантските услуги, устойчивостта на селските общности и социално-икономическите аспекти на развитието.

✓ Иновации, образование и модернизация на аграрния сектор – 5 публикации, които засягат диверсификацията в земеделските кооперации, аграрното образование, възприемането на прецизни технологии, ролята на иновациите и стратегическите визии за модернизация на аграрния сектор.

От представените за рецензиране публикации, високо следва да бъде оценен колективният монографичен труд със заглавие Потенциал и предпоставки за развитие на биоикономиката в България, в който доц. Иванова участва с над 100 стандартни страници. Той е издаден през 2023 г. от Академичното издателство на Аграрен университет. Монографията съдържа: увод, шест глави, изводи и препоръки. Целта на изследването е: „на базата на анализ на потенциала за развитие и териториалното разпределение на инициативите в областта на биоикономиката, подкрепени на местно равнище, да се очертаят приоритетните райони при осъществяването на проекти от дадено направление и да се направят препоръки за постигане на устойчиви резултати“. Доц. Иванова е основен автор на четвърта и шеста глава. В четвърта глава обективно е представен потенциала за производство на биомаса чрез анализиране на потоците на биомаса в България и ЕС, очертани са възможностите на селското стопанство за производство на биомаса в глобален и регионален аспект, както и потенциала за използване на биомаса в биоенергетиката. В шеста глава е отделено специално внимание на развитието на секторите на биоикономиката. Логично в тази глава са включени стимулите и ограниченията пред развитието на тези сектори, стратегиите за биоикономика и възможностите за финансиране чрез безвъзмездни средства и финансови инструменти.

Доц. Иванова представя списък за участието си в 8 проекта, като на един от тях, който е международен е ръководител. Разпределението на проектите по вид е както следва:

- ✓ Участие в международен научен или образователен проект – 7 броя, като е ръководител в един от тях и член на екипа в 6.
- ✓ Участие в национален научен или образователен проект – 1 брой.

Представените за рецензиране материали показват научните търсения на кандидата за професор и е видно, че те са насочени към биоикономиката, развитието на конкурентоспособен аграрен сектор в контекста на ОСП, иновациите и прецизното земеделие.

Може да се направи заключението, че тематиката на разработките на доц. Боряна Иванова съответства на научна специалност Икономика и управление (Селско стопанство) и рецензираната научна продукция отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност "професор". Направената справка разкрива, че научната продукция на кандидата за професор и представените разработки надвишават минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност "професор" по направление Икономика, научна специалност Икономика и управление (Селско стопанство).

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата. Ролята му за обучението на млади научни кадри

От представеното удостоверение за преподавателски стаж се установява, че доц. д-р Боряна Любчева Иванова е преподавател на пълен трудов договор към катедра „Икономика“ в Аграрен университет – Пловдив от 03.09.2001 г., като академичното ѝ развитие преминава през длъжностите „асистент“, „старши асистент“, „главен асистент“ и „доцент“ (от 10.12.2012 г.). Към 01.01.2026 г. преподавателският ѝ стаж възлиза на 24 години, 3 месеца и 28 дни.

От представената справка за учебната заетост е видно, че през периода 2021/2022 – 2025/2026 г. доц. д-р Иванова е реализирала значителна аудиторна и извънаудиторна натовареност в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“. Общият брой отчетени часове за периода е 3584,2 часа, разпределени по години както следва: 2021/2022 г. – 673,5 часа; 2022/2023 г. – 948,9 часа; 2023/2024 г. – 712,8 часа; 2024/2025 г. – 800,5 часа; 2025/2026 г. – 448,5 часа (по план). Данните за учебната заетост на доц. Иванова показват устойчиво висока учебна натовареност, включваща лекции, упражнения и извънаудиторна заетост.

Като съществен принос към учебно-преподавателската и научно-изследователската дейност следва да се отчете и работата на доц. д-р Иванова с докторанти. От представеното удостоверение е видно, че тя е ръководител на двама успешно защитили докторанти, като под нейно научно ръководство са защитени дисертационни трудове в областта на икономическия растеж и устойчивото икономическо развитие, както и в областта на устойчивото развитие на земеделието чрез управлението на пътната инфраструктура.

Може да се обобщи, че доц. д-р Боряна Иванова притежава дългогодишен преподавателски опит, значителна учебна натовареност и активна работа със студенти и докторанти, което е показател за висока академична компетентност и утвърдено място в обучителния процес. Това дава основание за положителна оценка на нейната учебно-преподавателска дейност и приноса ѝ за повишаване

качеството на обучение на студентите и докторантите. Академичната компетентност на кандидата напълно отговаря на научната специалност „Икономика и управление“ (Селско стопанство).

5. Значимост на получените резултати, доказана с цитирания, публикации в престижни списания, награди, членство в международни и национални научни органи и др.

По група показатели Д (цитирания), доц. Иванова представя общо 31 цитирания, които отговарят на 450 точки, при минимално изискуеми 100 точки за заемане на академичната длъжност „професор“, което надвишава изискванията повече от четири пъти. Цитиранията са реализирани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus), както и в монографии и колективни толове с научно рецензиране.

Общият брой на цитиранията 31 е разпределен както следва:

✓ 28 цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни толове;

✓ 3 цитирания в монографии и колективни толове с научно рецензиране.

От справката за цитиране на публикациите на доц. Боряна Иванова може да се направи извода, че кандидатът изпълнява изискванията, които са определени в Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за академична длъжност “доцент” в област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика.

6. Значимост на приносите за науката и практиката. Мотивиран отговор на въпроса доколко кандидатът има ясно очертан профил на научноизследователската работа

Научноизследователската дейност на доц. д-р Боряна Иванова се характеризира с ясно изразен, последователен и надграждащ се профил. Основните направления на изследванията ѝ са концентрирани в областта на биоикономиката, устойчивото развитие на земеделието и селските райони, институционалната среда и кооперативните структури, както и оценката на климатичните рискове и екосистемните услуги в контекста на зелената трансформация.

Значимостта на приносите за науката се изразява в доразвиването и адаптирането на съвременни концепции като биоикономика, устойчиво развитие, екосистемни услуги и климатична устойчивост към спецификата на българската и европейска действителност. Практическата им стойност се проявява в конкретни препоръки за политики, стратегическо планиране, ресурсно управление и подобряване на институционалната рамка в аграрния сектор.

Теоретико - методологичните научни резултати, които имат характер на доразвитие, обогатяване и систематизиране са:

✓ Обосноваване и адаптиране на концепцията за биоикономика към българските условия чрез оценка на потенциала, секторните приоритети и

териториалното разпределение на инициативите.

- ✓ Идентифициране на нереализиран потенциал за развитие на биомаса и биоенергия в България и извеждане на регионални специфики при използването ѝ.
- ✓ Разкриване на взаимовръзките между урбанизацията, земеползването и климатично обусловените екосистемни услуги чрез пространствено-времеви анализ.
- ✓ Формулиране на концепцията за локален модел на развитие като алтернатива на централизирани политики в рамките на ОСП.
- ✓ Разработване и адаптиране на интегрирана методологична рамка за оценка на устойчивостта в селското стопанство чрез система от индикатори.
- ✓ Прилагане на пространствен анализ и моделиране за оценка на въглеродно съхранение, климатичните рискове и екосистемните услуги.
- ✓ Използване на сравнителен институционален анализ за изследване на институционалните промени и кооперативните структури.
- ✓ Адаптиране на аналитична рамка за оценка на ресурсния потенциал на селските райони, съобразена със спецификата на социално-икономическите условия.
- ✓ Анализ на концентрацията и ефективността на директните плащания в рамките на ОСП и тяхното влияние върху структурните дисбаланси.
- ✓ Изясняване на ролята на институционалната среда и нормативната база за функционирането и развитието на земеделските кооперации.
- ✓ Доказване на значимата връзка между зелени политики, индустриално развитие и климатична устойчивост.

Научно-приложните приноси на доц. Иванова могат да се очертаят на базата на оригинални практико-приложно решения, които се съдържат в научната продукция на кандидата. Те могат да бъдат синтезирани както следва:

- ✓ Формулиране на конкретни препоръки за усъвършенстване на политиките в областта на биоикономиката и устойчивото развитие на селските райони.
- ✓ Предложения за стимулиране на предприемачеството и иновациите в производството и използването на биомаса.
- ✓ Насоки за оптимизиране на разпределението на правата на собственост и подобряване функционирането на кооперативните структури.
- ✓ Препоръки за стратегическо планиране на регионално ниво, съобразено с климатичните рискове и ресурсния потенциал.

В обобщение може да се подчертае, че научната дейност на доц. Иванова има ясно очертан профил, отличаващ се с последователност, тематична концентрираност и надграждане. Приносите са съществени както в теоретико-методологичен план, така и в практико - приложно отношение, което определя висока значимост на изследванията за развитието на тематиката, по която е обявен конкурса.

7. Критични бележки и препоръки

Не констатирам пропуски или слабости в учебно-преподавателската и научноизследователската дейност на доц. д-р Боряна Иванова. Работата и се

отличава с академична коректност и високо професионално ниво.

Бих насърчила доц. Иванова да продължи със същата ангажираност, научна прецизност и целеустременост да развива своите изследвания, като задълбочава проучванията си върху актуални и обществено значими проблеми с принос както към теорията, така и към практиката.

8. Лични впечатления и становище на рецензента

Познавам доц. Иванова, както в качеството и на учен с ясни и последователни научни интереси, така и като администратор с активна обществена ангажираност. Имам преки впечатления от нейната публикационна дейност, която се отличава със системност, задълбоченост и устойчивост на изследователските търсения. В работата си тя проявява висока организираност, стратегическо мислене и отговорност. Научноизследователската дейност на доц. Иванова я утвърждава като авторитет сред академичната общност като изследовател и експерт с доказан принос. Ангажираността на доц. Боряна Иванова като Ректор на АУ - Пловдив свидетелства за високото доверие, с което се ползва сред академичната общност и възможностите и да съчетава академично лидерство с научна продуктивност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на направения анализ на преподавателската, научната и научно-приложната дейност на кандидата считам, че доц. д-р Боряна Любчева Иванова отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение. Справката за научната продукция на доц. д-р Боряна Иванова показва, че тя значително надхвърля минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност "професор" по направление Икономика, научна специалност Икономика и управление (Селско стопанство). Научната продукция е по научния профил на конкурса, актуална е и я представя като утвърден учен.

Всичко това ми дава основание да оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** цялостната дейност на доц. д-р Боряна Иванова.

Предлагам на почитаемото Научно жури също да гласува положително, а Факултетният съвет на Факултета по икономика при Аграрен университет – Пловдив да избере доц. д-р Боряна Любчева Иванова за „ПРОФЕСОР” по научната специалност „Икономика и управление (Селско стопанство)“.

Дата: 19.02.2026
Гр. Пловдив

РЕЦЕНЗЕНТ:.....
(проф. д-р Зорница Стоянова)